

Plaça de la Porxada / Plaça Gran

Granollers

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Plaça de la Porxada; casa número 4 de la Plaça Porxada
Emplaçament
Alçada: Al nucli antic de Granollers
147

Coordenades:

Latitud: 41.607947691196
Longitud: 2.2875858884988
UTM Est (X): 440639
UTM Nord (Y): 4606494

Classificació

Número de fitxa 08096 - 391
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Antic Romà Modern Contemporani
Segle I-XX
Autoria de l'element: Desconeguda
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Restes en un estat de conservació divers. Bona part ja no existeixen ja que han estat destruïdes amb les intervencions urbanístiques.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic i Arqueològic de Granollers. Àrea arqueològica núm. 75 i 76. Protecció de tipus VIII: Àrees arqueològiques.
Data aprovació: dc., 15/10/2003 - 12:00
Número inventari CCAA 14429
Generalitat i altres inventaris

Accés	Fàcil
Ús actual:	Altres
Titularitat	Privada
Titular:	Diversos propietaris
Fitxes associades:	
Plaça Gran / Plaça de la Porxada	
La Porxada	
Refugi antiaeri de l'Ajuntament	
Autoria de la fitxa	ARQUEOCIÈNCIA - J. M. Huélamo
Data de registre de la fitxa:	dt., 01/01/2002 - 01:00
Autoria de la darrera revisió:	Jordi Piñero Subirana
Data de la darrera revisió:	dv., 24/05/2024 - 09:44

Descripció

Conjunt d'intervencions arqueològiques que s'han realitzat a la Plaça Porxada i en edificis de la plaça, els quals han permès documentar restes que van des d'època romana fins a la contemporània. Les primeres donen testimoni de la vil·la romana de Granollers, però en aquest cas són difícils d'interpretar ja que queden força descontextualitzades. Es situen en una zona probablement de la *pars rustica* o de la *pars fructuaria* de la vil·la, i podrien correspondre a instal·lacions per a l'elaboració del vi o l'oli, però ni tan sols està clara la seva cronologia. Cal tenir present que la vil·la va ser reorganitzada al segle III dC. D'època contemporània destaca l'existència d'un refugi antiaeri de la Guerra Civil.

L'any 1948 Josep Estrada ja va documentar un gran pany de paviment de forma quadrada, d'uns 5 m de quadre, amb una depressió. Estrada la descriu com "*opus testaceum*" però probablement es tractava d'*opus signinum*. A més, va recollir fragments de *tegulae* i de *dollium*. Sembla que es tractaria d'un paviment de tipus hidràulic amb un desguàs inclinat, probablement per a treballs d'elaboració de vi o oli. Les restes arqueològiques foren documentades unes prop del la Plaça Montaña i les altres al carrer Santa Esperança.

L'any 2001 es va realitzar una excavació al solar de la casa número 4 de la plaça, al costat de l'Ajuntament. Les diverses rases que s'hi van fer van testimoniar un nivell d'arrasament d'època moderna i contemporània. A la rasa 2, sota el nivell d'arrasament es trobà un possible forn, de difícil interpretació, i dos nivells d'abocament d'època romana datats preliminarment entre els segles III i V.

A la rasa 3 es va trobar una superposició de dues pavimentacions, amb llurs corresponents preparacions. Sota l'última preparació, es va localitzar novament el nivell d'arrasament i, més ensota, un dipòsit amb material romà. En la resta de rases es va trobar una estratigrafia semblant i algunes estructures modernes, entre elles un pou atribuït al segle XVIII.

En les intervencions de l'any 2012 a la plaça de la Porxada s'hi va documentar una claveguera, que devia estar en funcionament entre els segles XVI i XVII, així com una estructura contemporània indeterminada.

La intervenció de l'any 2013 va permetre documentar una part del refugi antiaeri que hi havia a la plaça, que era del tipus de galeria.

Observacions:

Les primeres notícies arqueològiques en aquesta plaça són de l'any 1948 quan, amb motiu d'unes obres de reparació del sistema de clavegueres, Josep Estrada va documentar a sota un paviment més antic, d'època romana.

L'any 2001, amb motiu de la construcció d'un nou edifici a la casa número 4 de la Plaça Porxada, es van realitzar excavacions d'urgència, sota la direcció D'Albert Martín i Menéndez.

Més recentment, s'han realitzat intervencions preventives els anys 2005, 2012 (juntament amb les places de les Olles i dels Cabrits) i 2013 (al refugi antiaeri).

Història

El nucli de Granollers es troba en una cruïlla de dos camins d'època romana: el de Barcelona a Vic i el de Mataró a Caldes. A dalt d'un petit turó amb vistes al riu Congost s'hi va formar un petit nucli que al segle I dC es va convertir en una luxosa vil·la romana. Constava d'una zona residencial per als propietaris (*pars urbana*), una zona on vivien els servents (*pars rustica*) i una zona d'emmagatzematge i de producció de vi i oli (*pars fructuaria*).

La pars urbana tenia un ampli peristil i incloïa uns banys termals ricament decorats. La pars rustica s'estructurava al voltant d'un pati porticat. En la part fructuària hi havia espais amb sitges o forns per elaborar àmfores o dolia. La vil·la estava molt orientada a la producció vitivinícola. El seu propietari devia ser d'una família d'alt estatus, probablement d'origen itàlic. S'ha relacionat amb la família Licínia (Luci Licini). La vil·la altimperial de Granollers va tenir una vida relativament curta, ja que a la primera meitat del segle III algunes parts foren destruïdes o reutilitzades. El lloc, però, va continuar habitat fins als segles VI i VII, i en època medieval fou el nucli on va sorgir la vila de Granollers, a redós de l'església i del mercat.

A l'entorn de la vil·la romana hi havia diverses zones d'enterrament o necròpolis. La més ben coneguda és l'anomenada Necròpolis Oest (a la zona de can Trullàs). Entorn del camí que anava cap a Vic (actual carrer de Catalunya) hi havia la Necròpolis nord, possiblement d'època ja tard-romana.

Bibliografia

AUTORS DIVERSOS (2004). *Atles d'arqueologia urbana de Granollers*. Atles d'arqueologia urbana de Catalunya, volum 1. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Cat. 20a, 20b.

AUTORS DIVERSOS (2022). *In illo tempore. Granollers en època romana*. Museu de Granollers, Granollers.

ESTRADA i GARRIGA, Josep (1993). *Granollers a l'antiguitat*. Granollers; Tarafa, Editora de Publicacions, S.L. Revista Vallès.

TENAS BUSQUETS, M. (1999) "El nucli romà de Granollers: l'aportació de les restes funeràries", *IX Memorial Joan Camps*, Associació Cultural de Granollers.

VILA BONAMUSA, Lluís (2001). *Pla especial de protecció del Patrimoni Històric-Arquitectònic de Granollers*. Patrimoni arqueològic. Granollers. Document administratiu.

Enllaços d'interès:

